

Sledovi civilizacije so visoko na severu dokaj redko posejani. (Bernardka Jurič)

Cilj. Končno ... (Osebni arhiv)

Rajalta Rajalle Hiihto iz prve roke

Od meje do meje na tekaških smučeh - čez Finsko od Rusije do Švedske

BERNARDKA JURIC

Če bi mi nekdo pred tremi leti rekel, da me bo tek na smučeh tako zasvojil, da bom v dobrih dveh letih dvakrat s tekaškimi smučkami prečkala Finsko, bi mu rekla, da ne razmišlja realno. Veliko boljših tekačev z dolgoletno kilometrino se ne upa odločiti za ta podvig, ko tečeš ne glede na vremenske pogoje. Moram si priznati, da je bila moja prva Rajalta Rajalle Hiihto 2014 velika avantura za telo in dušo. Novembra 2013 sem kupila klasične tekaške smuči in pojma nisem imela, kaj pomeni pravilno namazati drsno podlago. Potem sem ugotovila, da se ta tehnika teka bistveno razlikuje od drsalne, ki sem jo prvič poskusila leta 2011. Jure Čuček s Ptujem me je v slabih dveh mesecih na Rogli naučil vsaj deloma pravilne tehnike. In odpravila sem se na Rajalto, ki sem jo letos premagala že drugič in moje misli so že pri prihodnjem letu.

Start brez startne številke in merjenja časa od zjutraj do teme je na vzvodu ob meji z Rusijo približno 20 kilometrov vzhodno od kraja Suorjärvi, cilj pa na meji s Švedsko, v Torniu. A letos je bil v Karunki, ker led na morju ni bil debel vsaj 30 cm. Vsakoletna

smučarskotekaška prireditev (v poštev pride le klasična tehnika), pripravijo jo sredi marca, je letos praznovala 32 let obstoja. Pot poteka malo pod polarnim krogom in je najdaljše organizirano potovanje na svetu. Razdeljeno je na sedem etap, dolge so od 46 do 88 (v povprečju 60) kilometrov na dan. Tekači so razdeljeni v štiri skupine (največje skupno število udeležencev je 400). Vsaka skupina starta na svoj dan od četrtka do sobote, da organizatorji nimajo prevelikih težav z logistiko, predvsem z zagotavljanjem prenočišč, ki jih blizu arktičnega kroga skoraj ni. Za hrano, pijačo in transport prtljage je poskrbljeno. Tista prava finska savna povsod, včasih mobilna v prikolicah. Laponsko zlato (to je pivo Lapin Kulta), 33 dcl, dobiš za 8,3 evra. Treba je le teči in teči ter mazati smuči. To pa zahteva raznovrstne voske in maže (klistre) ter seveda ustrezno znanje.

Ko supermoderna tehnika zataji

Hladno letos ni bilo - lani je bilo včasih za kakšnih 10 stopinj manj, tudi do minus 30, je pa bilo letos tri dni oblačno s snegom, prvi dan z zelo močnim vetrom, ko misliš, da te bo odpihnilo, ko zamete "špuro", ko ne vidiš nič, ko gaziš čez snežne zamete. Ko vidiš, da imajo vsi, ki so izbrali zadnji hit napredne tehnike klasičnih tekaških smuč, nanodrsno ploskev, tako "coklo" pod smučko, da niti kilometra več ne morejo narediti. Že lani so me

razglasili za "skiwaxing woman" (strokovnjakinjo za mazanje smuč), čeprav še nisem znala teči niti dvotaknega diagonalnega koraka. Ampak z močno voljo in ciljem, ki sem ga imela pred sabo, mi je uspelo.

Prve ure teka so me velikokrat pripeljale do vprašanja, zakaj. Prvi dan nas je celo etapo končalo samo devet tekačev, zaradi snežnega viharja počasnějšíh niso več spustili čez zadnji del proge. Drugi dan je vreme postreglo s snegom, vetrom, ledenim dežjem, na koncu pa je progla postala čisto mehka, južna. Za to porabiš veliko energije in tudi najboljši so etapo končali z žulji na rokah. Na poti od Taivalkoskija do Syöte te lepote pokrajine omami-jo, da ne moreš o ničemer razmišljati, ko preprosto samo tečeš. Zvečer pa sledi dobra priprava smuč za najdaljšo etapo, 88 kilometrov od Syöte do Ranue, kjer je tudi najsevernejši živalski vrt na svetu. Vidiš lahko rjavega in plavnega medveda, uralsko sovo, lose ...

Kondicija in pravilna izbira

Zvečer pa spet najtežje vprašanje: katere voske in maže uporabiti glede na vremensko napoved, ki se je noben tekač ne more razveseliti. In vremenska napoved se je uresničila, snežiti je začelo po 12. uri. Do 12. ure sem zamejnala dve vrsti maž, od mrzle za minus 12 do voskov za svež sneg. Po 13. uri pa je začelo močno snežiti, nastaja-

ti so začeli zameti, tekači so ostajali v snegu, "nanogrip" pa vedno debelejši. Organizatorji so odlično poskrbeli za tekače, ki so obstali v snegu - z motornimi sanmi so jih pripeljali po najkrajši poti do cilja. Samo pravilna izbira maž mi je omogočila, da mi je uspelo priteči do cilja po desetih urah. Peti dan je bil pravljica, po sneženju, pa še najkrajša pot, začinjena s taborniškim pečenjem klobasic, savnanjem ter valjanjem po snegu. Šesti dan pa s precej ravnine z vmesni klanci in veliko vetra v prsi. Sedmi dan je letos zadnja etapa potekala od Honkamma do Karunkija, približno 20 kilometrov severno od Tornia, kjer smo letos končali po finsko: "Maali."

7

**dnevnih etap traja
smučarski tek
na 444 kilometrov**

Kot vsak zvečer - najprej savna, ki sprosti napete mišice in prerodi duha. Potem sem investirala v laponsko zlato in si nazdravila. Zvečer je sledila zaključna prireditev s podelitvijo potrdil in zabavno predstavitev skupin po narodnostih ter sproščeno druženje z veliko smeha. Še najtežje se je bilo zjutraj zbuditi, vse spakirati in že ob 7.30 z avtobusom zapustiti Tornio do letališča v Olulu. Od tam pa s prestopoma v Helsinkih in Frankfurtu do Ljubljane.

Slovenski tabor je že leta odlično zastopan. Letošnja ekipa je štela osem tekačev (skupaj s "posvojenim" iz Nove Zelandije). Startali smo tretji dan v tretji skupini. Vsi z neverjetno količino pozitivne energije, smeha, sproščenosti in totalne neobremenjenosti s traso. Osebnizkušnja? Fantastično! Vesela sem, da sem brez večjih problemov odtekla že drugič vse kilometre. Fizična priprava je bila očitno dobra, motivacija pa se je iz dneva v dan le povečevala. Malo stisneš in kar naenkrat si na koncu. Pokrajina je poglavje zase. Teče se v glavnem po gozdovih in preko zaledenelih in zasneženih jezer. Ravnine z vmesnimi klanci, da začutiš mišice v rokah in nogah. Vasi so redke, tako da ni nič nenavadnega, če po nekaj deset kilometrov ne vidiš nobene hiše. Le nedotaknjen sneg in dve "špuri" za smučke. Sneg zadušil zvoke in zaslisiš lahko tišino.

Preteči Rajalto niti ni tako naporno, kot se sliši, ko rečeš 444 kilometrov v sedmih dneh. Potrebujes pa kondicijo, dobre čevlje, solidno tehniko in predvsem močno voljo. Te pa se hitro nalezesh od Fincev, ki ti ob še tako hitrem tempu stalno dihajo za vrat. Če ne vidiš, težko verjameš! Seveda je treba ob zajtrkih in večerjeh zaužiti dokaj velike količine hrane. Ta je sicer na voljo tudi na vmesnih postajah, kjer pa sem letos jedla le kisle kumarice - čokolade in rozin sem se preobjedla že lani po tretjem dnevu.